

مطالعاتی در باب
بحرین و جزایر و سواحل خلیج فارس

تألیف

استاد عباس اقبال آشتیانی

آشادست نامبر

۴۳۸

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

اقبال آشتیانی، عباس، ۱۲۷۵ - ۱۳۳۴.
مطالعانی در باب بحرین و جزایر و سواحل خلیج فارس / بقلم عباس اقبال. -- تهران:
اساطیر، ۱۳۸۴.
۱۸۴ ص. (انتشارات اساطیر ۴۳۸)
ISBN 964-331-267-4
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.
۱. بحرین -- تاریخ. ۲. خلیج فارس، منطقه -- تاریخ. الف. عنوان.
۷ الف ۳۵ ب / DS ۲۲۷ ۹۵۳/۶۵
کتابخانه ملی ایران
۴۸۴-۵۶۷۶

آمارات اساطیر

مطالعانی در باب بحرین و جزایر و سواحل خلیج فارس

تألیف: عباس اقبال آشتیانی

چاپ اول: ۱۳۸۴

لیتوگرافی: طیف نگار

چاپ: دیبا

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۲۶۷-۴

حق چاپ محفوظ است.

نشانی: میدان فردوسی، اول ایرانشهر، ساختمان ۱۰

تلفن: ۸۳۰۰۱۴۸، ۸۸۲۱۴۷۳، ۸۳۰۱۹۸۵

مطالعاتی در باب
بحرین و جزایر و سوال خلیج فارس

تقدم

عباس قبال

استاد و دانشگاه

بزمینہ یک نقشہ

طهران ۱۳۲۸ شمسی

چاپخانه مجلس

مقدمه

در سال ۱۳۱۵ شمسی که نگارنده در پاریس مقیم بودم بامر مرحوم عنایه الله خان مدبر الدوله سمیع وزیر امور خارجه ایران در آن زمان مأمور شدم که در باب جزایر و سواحل خلیج فارس مخصوصاً جزایر بحرین مطالعاتی از لحاظ تاریخی و جغرافیائی بنمایم و سوابق ارتباط این جزایر را با ایران و تعلقی که آن نواحی همیشه بمملکت ما داشته و دارد حتی الامکان روشن کنم. نگارنده با کمال میل این پیشنهاد را که هم از نوع مطالعات همیشگی من بود و هم خدمتی بتاریخ و وطن عزیز محسوب میشد پذیرفتم و با اینکه در پاریس بقدر کافی دسترسی بوسایل کار میسر نبود مدتی از اوقات را صرف این مطالعه کردم و اوراقی که اکنون از نظر خوانندگان محترم میگذرد حاصل همان مطالعات است.

در سال ۱۳۱۶ يك نسخه از این مطالعات تقدیم وزارت امور خارجه ایران گردید و آن تا این اواخر در ضبط کتابخانه آن وزارتخانه بود تا اینکه چند ماه قبل تصادفاً جناب آقای علی اصغر حکمت وزیر دانشمند خارجه بوجود آن پی بردند و بامر ایشان که در اشاعه فضل و معارف جهدی بلیغ دارند و از راه لطف نشر این رساله را مفید تشخیص داده بودند بطبع و انتشار آن اقدام شد و اداره نشریه وزارت امور خارجه تصدی اینکار را بدستور معظم له برعهده گرفت و بانجام رساند.

تصمیم نگارنده این بود که بار دیگر در این رساله که قریب دوازده سال قبل تهیه شده تجدید نظری بعمل آید و از اوراق و اسنادی که در ضبط وزارت امور خارجه و در مآخذ و منابع دیگر در ایران موجود است استفاده شود لیکن بعلت نسکی وقت و سفری که اینجانب در پیش دارم از این تصمیم صرف نظر شد و عین همان مطالعاتی که در دوازده سال قبل تنظیم یافته بود بدون هیچگونه تصرفی بطبع رسید. این اوراق با وجود نقص و اختصار شاید بتواند زمینه مطالعات کاملتر و مفصلتری شود

ب

برای کسانی که در آینده بخواهند موضوع آنرا با نظری دقیق تر مورد تحقیق قرار دهند و اطلاعات و اسناد دیگری بر آن ضمیمه کنند و چون در فارسی تا کنون رساله جامعی در این موضوع نبوده و مآخذ تاریخی ما از تفصیل مطالب آن غالباً خالی هستند امید میرود که این رساله ناچیز مفید افتد و متبیین آینده را راهنمایی درست باشد.

خوانندگان محترم باید متوجه باشند که مسئولیت کلیه مطالبی که در این رساله آمده منحصرأ برعهده نگارنده آنست و وزارت امور خارجه در این باب هیچگونه تعهدی ندارد، باصطلاح مطالب این کتاب از جنبه رسمی و تبلیغاتی خالی و منحصرأ متکی باسناد و مدارك تاریخی است.

ابتدا در نظر بود که بتناسب فصول و ادوار تصاویری نیز بر کتاب افزوده شود لیکن بعدها این نظر نیز بعلت عجله در کار چاپ متروک ماند و بهمان اکتفا کردیم که نقشه ای برای نمودن آبادیها و بناها و جزایر و سواحلی که در طی کتاب نام آنها بمیان می آید باآخر آن ضمیمه کنیم.

در خاتمه نگارنده فرض نموده خود میداند که از عنایت مخصوص دانشمند معظم جناب آقای حکمت که واسطه خیر در نشر این کتاب بوده اند صمیمانه تشکر کنم همچنین مراتب امتنان خود را خدمت دوست عزیز آقای مهندس محمد علی مخبر که در ترسیم نقشه ضمیمه قبول زحمت نموده اند تقدیم دارم.

طهران اسفند ماه ۱۳۲۸ شمسی

عباس اقبال